

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
í t é l e t e**

Az ügy száma: Pfv.II.20.165/2020/5.

A tanács tagjai: Dr. Baloginé dr. Faiszt Judit a tanács elnöke
. Kövesné dr. Kósa Zsuzsanna előadó bíró
Nyíróné dr. Kiss Ildikó bíró

A felperes:

A felperes képviselője:

úr Ügyvédi Iroda

Az alperes:

Az alperes képviselője:

árándy és Társai Ügyvédi Iroda

A per tárgya: Házasság felbontása és járulékai

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél:

Felperes

Az elsőfokú bíróság neve és a határozat száma:

Járásbíróság 1.P.20.088/2016/119.

A másodfokú bíróság neve és a jogerős határozat száma:

Egri Törvényszék 1.Pf.20.064/2019/11.

Rendelkező rész

A Kúria a jogerős ítéletet a felülvizsgálattal támadott részében hatályában fenntartja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperes részére 25.000 (huszonötezer) forint felülvizsgálati eljárási költséget.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg az államnak felhívásra 70.000 (hetvenezer) forint le nem rótt felülvizsgálati eljárási illetéket.

Az ítélet ellen nincs helye felülvizsgálatnak.

I n d o k o l á s

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

- [1] A magyar állampolgár felperes és az algériai állampolgár, arab anyanyelvű alperes (a továbbiakban: felek) házastársak voltak, 2014. augusztus 19-én gyermekük született.
- [2] A felperes a jelenlegi címe alatti ingatlanban él a kiskorú gyermekkel, édesanyjával és annak élettársával. Jelenleg pedagógiai asszisztensként dolgozik.
- [3] Az alperes francia és angol nyelven beszél, a felperessel közös kommunikációs nyelvük az angol. Magyarországon mérnökként dolgozik, 2028. december 18-ig érvényes állandó tartózkodási engedéllyel

rendelkezik. Nagyrészt külföldön, a munkáltatója által kijelölt helyen végzi a tevékenységét, majd három hetet egyfolytában Magyarországon tölt. Munkarendje a felek megismerkedése óta nem változott.

- [4] A felek életközösségének megszűnése óta a kapcsolattartás úgy valósult meg, hogy az alperes a belföldi tartózkodása alatt a gyermekhez utazott.
- [5] A gyermek óvodás, útlevét nem rendelkezik.

A kereseti kérelem és az alperes védekezése

- [6] A felperes keresetében a házasság felbontása mellett - többek között - azt kérte, hogy a bíróság a folyamatos és időszakai kapcsolattartást kizárólag a gyermek mindenkori lakóhelyén, az elvitel joga nélkül szabályozza. Ennek megfelelően az alperest minden hónap páratlan hétvégéjén szombaton 10 órától 16 óráig, karácsony és húsvét első napján 10 és 16 óra között a személyes találkozással megvalósuló, minden hónap páros szombat délután 16 és 18 óra között közvetett (telefonon, illetve egyéb) módon biztosított kapcsolattartásra jogosítsa fel.
- [7] Indokai szerint az alperes munkaviszonya miatt kevés időt töltött/tölt Magyarországon, a gyermek neveléséből és gondozásából időszakosan és eseti jelleggel vett részt, a gyermek és közte nem alakult ki bizalmi viszony. A gyermek ezért nagyon anyás, hozzá szorosan kötődik, idegen helyen még nem aludt (1.P.20.088/2016/96. számú jegyzőkönyv). A szabályozás módját alapjában befolyásoló körülményként hivatkozott az alperes és a gyermek közötti kommunikáció hiányára: a gyermek arabul, illetve a közvetítő (angol) nyelven nem beszél. Az évek óta Magyarországon élő alperes pedig nem tud olyan szinten magyarul, hogy a gyermek magyar nyelven kinyilvánított szükségleteit, igényeit megértse.
- [8] A felperes utalt annak veszélyére, hogy az alperes a gyermeket a szülőhazájába viszi, ahonnan nincs jogi lehetőség a visszahozatalra. 2015. évben az alperes részéről már felmerült az Algériába költözésük is, holott a házasságkötéskor megállapodtak a magyarországi lakóhelyben. A magyar útlevét hiánya önmagában nem zárja ki az elvitelt, a felperes álláspontja szerint az alperes ismeretségi körére tekintettel a gyermek algériai útlevelét az ő közreműködése és hozzájárulása nélkül is képes elintézni. Ha pedig a gyermeket elviszi, többé nem fogja látni.
- [9] Az alperes a felülvizsgálattal érintett kapcsolattartás tekintetében a gyermek életkora előrehaladásával a fokozatosság elve alapján az elvitellel megvalósuló kapcsolattartási szabályozást kérte: az általános bírói gyakorlatnak megfelelően, a gyermek hat éves koráig minden páratlan hét végén szombaton 10 és vasárnap 17 óra között, hatodik életéve betöltése után páratlan héten péntek 17 órától vasárnap 16 óráig legyen jogosult. Időszaki kapcsolattartásként pedig minden páratlan évben - a konkrét megállapodásuknak megfelelő időpontban - a gyermeket öt napra

Algériába elvihesse.

- [10] A munkaviszonya miatt a gyermekkel ritkán találkozhat a felperes lakóhelyén, nem tudnak kettesben együtt lenni, mindig többen vannak körülöttük.
- [11] Visszautasította a felperesnek az elvitellel történő szabályozás mellőzésére előadott okfejtését.
2013-óta nem járt szülőhazájában. A gyermek útlevelének elkészítéséhez az algériai jogszabályok alapján mindkét szülőnek jelen kell lennie, a felperes féleleme, a hozzájárulása nélküli elvitelre alaptalan.
- [12] Tény, hogy a magyar nyelvtudása nem tökéletes, de tanul és a gyermek életkora előrehaladtával is nyilvánvalóan javul a kommunikációjuk. A gyermeknek Algériában is van családja, nagyszülője. Természetes igény és a gyermek érdeke is az apai kultúra, nyelv megismerése.

Az első- és másodfokú ítélet

- [13] Az elsőfokú bíróság ítéletével a felek házasságát felbontotta és - többek között - az alperes és a gyermek közötti kapcsolattartást a folyamatos kapcsolattartásra korlátozva, az alperest minden páratlan hét hétvégéjén szombaton 10 óra és vasárnap 17 óra közötti időtartamban, a felperes lakóhelyén, az elvitelt mellőzve jogosította fel.
- [14] A kapcsolattartás szabályozásáról a jogvitára irányadó, a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 4:178. § (1) bekezdése alapján rendelkezett.
- [15] A felek által kért eltérő szabályozási módra figyelemmel részletes bizonyítást folytatott le, igazságügyi pszichológus szakértőt vont be. A gyermek közreműködésével elvégzett szakvéleményt aggálytalannak ítélte és döntése alapjául elfogadta.
- [16] A szakvélemény szerint a gyermek és az apa között a kapcsolat jó, kifejezetten önfeledt játékba kezdtek, ezt pedig az anya jelenlétével támogatta. Verbális szinten ugyanakkor nincs közöttük érdemi kapcsolat, a gyermek alapvetően az érzéseit tudja jelezni. A kapcsolattartás elsődleges problémája nem a gyermek életkora, hanem a közös nyelvhasználat hiánya. A gyermek az anyáról nem vált le, négy szemközti helyzetben nem volt vizsgálható. Az alperes alkalmas a gyermekkel való önálló kapcsolattartásra, a közös nyelv nélkül azonban a gyermek hosszabb-rövidebb időre megvalósuló elvitele nem javasolt.
- [17] Az elsőfokú bíróság kifejtette, hogy a szakvélemény alátámasztotta a gyermek érdekében álló, a keresetben kért elvitel nélkül megvalósuló kapcsolattartási szabályozást. A verbális kommunikáció alapvető hiánya miatt a gyermek az alperes számára nem képes jelezni az alapvető szükségleteit, vágyait, lelki, fizikai fájdalmait. Így egy olyan lehetséges veszélyhelyzet elhárítása, amely a verbális kommunikáció esetén rutinszerű lehet, jelenleg nem működik. Az alperes vizsgálatán, majd a felek és a gyermek

kapcsolatának vizsgálatán alapuló két szakvélemény egyező abban, hogy az alperes szeretettel fordul a gyermeke felé. Értékelendő az is, hogy az alperes magyar nyelvtanfolyamra jár. A jelen aktuális helyzetben azonban a gyermek érdekét az szolgálja, ha az alperes a kapcsolattartást még nem az elvitel jogával gyakorolja, hanem az az anyai környezetben valósul meg. Nincs azonban akadálya annak, hogy az érdemi verbális kommunikáció kialakulása után a jövőben a kapcsolattartást újraszabályozzák.

- [18] Az alperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét a felülvizsgálattal érintett körben megváltoztatta. Az alperest feljogosította a gyermek hat éves koráig minden páratlan hétfőjén szombaton és vasárnap 10 órától 17 óráig; a gyermek hét éves koráig minden páratlan hétfőjén szombaton 10 órától vasárnap 16 óráig; a gyermek hét éves kora után minden páratlan héten péntek 17 órától vasárnap 17 óráig tartó kapcsolattartásra. A gyermek átadásának és visszaadásának helyeként a felperes mindenkori lakóhelyét jelölte ki. Ezt meghaladóan az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta.
- [19] A másodfokú bíróság az alperes fellebbezését részben alaposnak ítélte. Az elsőfokú bíróság a kapcsolattartás rendezéséhez szükséges tényeket feltárta, azokból azonban a gyermek legfőbb érdekét tekintve okszerűtlen következtetést vont le, ezáltal azt nem megfelelően szabályozta.
- [20] A gyámhatóságokról, valamint a gyermekvédelmi és gyámügyi eljárásról szóló 49/1997. (IX.10.) Kormányrendelet (a továbbiakban: Gyer.) 27. § (1) bekezdése szerint a kapcsolattartás célja a gyermek és a kapcsolattartás jogosultja közötti kapcsolat fenntartása, hogy a különélő szülő a gyermek nevelését, fejlődését folyamatosan figyelemmel tudja kísérni és tőle telhetően segítse. A Ptk. 4:2. § (1) bekezdése alapvetően elöl mondja ki a kiskorú gyermek jogai és érdekei védelmének elsődlegességét.
- [21] A Ptk. 4:178. § (1) bekezdése szerint a gyermek alapvető joga a különélő szülőjével való kapcsolattartás. Mindez összhangban áll az 1991. évi LXIV. törvénnyel kihirdetett, a Gyermek jogairól szóló, New Yorkban, 1989. november 20-án kelt Egyezmény (a továbbiakban: Egyezmény) 3. cikk 1. pontjával (a gyermek legfőbb érdekének figyelembe vételével), valamint a 9. cikk 1. és 3. pontjával (a gyermeknek a különélő szülőjével megvalósuló személyes kapcsolatra és közvetlen érintkezésre vonatkozó alapvető jogával). A nemzetközi és a belföldi szabályozás alapján tehát az vélelmezendő, hogy a gyermek legfőbb érdeke a különélő szülővel való személyes és közvetlen érintkezés. Az alapjog kivételesen és csak akkor korlátozható, illetve vonható meg, ha a szülő felróható magatartása miatt a kapcsolattartás a gyermek érdekével ellentétes [Ptk. 4:184. §].
- [22] Helytállóan érvelt az alperes fellebbezésében a Ptk. 4:180. § (1) bekezdésével: a kapcsolattartási jog egyik részjogosítványa a gyermeknek a lakóhelyéről (tartózkodási helyéről) rendszeresen, meghatározott időtartamra történő elvitele.

- [23] Az adott esetben abban kellett állást foglalni, hogy az alperes részére biztosított folyamatos kapcsolattartás a gyermek szokásos tartózkodási helyén való meglátogatásán túl kiterjedjen-e a gyermeknek a szokásos tartózkodási helyéről való elvitelére.
- [24] A szakvélemények egyértelműen állást foglaltak az alperes kapcsolattartási alkalmasságáról. A felperes az alperes felróható magatartását nem bizonyította és erre peradat sem merült fel. Az elsőfokú bíróság a kapcsolattartás felperes otthonára való korlátozását a második szakvélemény alapján az apa és a gyermek közötti közös nyelvismeret, az „érdemi verbális kommunikáció” hiányára alapította. Ebből következően az volt vizsgálandó, hogy a közös nyelv használatának hiánya veszélyezteti-e a gyermek érdekét.
- [25] A másodfokú bíróság a peradatokat újraértékelte és az elsőfokú bírósággal szemben a közös nyelv ismeretének hiányát nem minősítette a gyermek érdekével ellentétes veszélyhelyzetet megalapozó körülménynek.
- [26] A szakértő az alperes vizsgálatán alapuló szakvéleményben általánosságban írta le, hogy a gyermekkel való rendszeres találkozás, a gyermek részéről az alperes anyanyelvének megtanulása a verbális kommunikáció kialakulását támogatja. Az elvitel joga azonban ennek hiányában is biztosítható. A gyermek vizsgálatba való bevonása után adott szakvélemény az apa és a gyermek közötti pozitív kapcsolódást rögzítette, a korábban általánosságban leírtakat cáfoló veszélyeztető körülményt a szakértő nem jelölt meg.
- [27] A nyelvismeret nem függ a gyermekkel való meghitt kapcsolat kialakításától. A szakértői vizsgálat nem terjedt ki arra, hogy a felperes nevelési attitűdje miként szolgálja az alperes és a gyermek közötti kapcsolat fejlődését, amelybe az életkoránál fogva egyébként is nyelvtanulásra fogékony gyermekkel a közös nyelv elsajátítása is beletartozik. A gyermek számára a gondozásától függetlenül mindkét szülő (egyformán) fontos és döntő, továbbá joga van arra, hogy szülei kultúráját megismerje és ennek szerves részeként a nyelvet elsajátítsa. A különélő szülő és a gyermek között a közös nyelv a felperes távollétében történő együttlét, a közös élmények szerzése révén alakulhat ki és fejlődhet. Teljes mértékben aránytalan ezért az elvitellel megvalósuló kapcsolattartás feltételül szabni a különélő szülő számára a másik szülő anyanyelvének elsajátítását. Éppen a folyamatos találkozás az, amely akár a magyar, akár az arab, akár egyéb más közvetítő nyelven való kommunikációt elősegítheti.
- [28] Az elsőfokú bíróság álláspontjával szemben tehát nem állapítható meg, hogy a gyermek érzelmi vagy értelmi fejlődését veszélyeztetné az elvitellel történő kapcsolattartás. A felperesnek a gyermek engedélye nélküli Algériába vitelére vonatkozó állítását pedig bizonyíték nem támasztotta alá.
- [29] A felperes és a gyermek eddig kialakított közös szokásai arra utalnak, hogy a felperes figyelmen kívül hagyja azt a tényt: a gyermeknek az alperes épp úgy a szülője, mint ő. A szülő-gyermek

kötődés kialakulatlansága a nem megfelelő kapcsolattartás következménye és nem lehet a korlátozás indoka.

- [30] Mindezek alapján a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletének bizonyítás értékelését felülmérlegelte és a kapcsolattartást a gyermek életkorára figyelemmel differenciáltan szabályozta.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

- [31] A jogerős ítélettel szemben a felperes terjesztett elő felülvizsgálati kérelmet. Kérte, hogy a Kúria a jogerős ítéletet a kapcsolattartás szabályozására vonatkozó részében helyezze hatályon kívül és az elsőfokú bíróság ítéletét hagyja helyben. A jogerős ítélet jogszabálysértő voltát anyagi jogilag a Ptk. 4:180. §, 4:181. §, 4:184. §-a, a Gyer. 27. § (6) bekezdése, az Egyezmény 9. cikk 3. pontja, eljárásjogilag a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: régi Pp.) 206. § (1) bekezdése megsértésére alapította.
- [32] A másodfokú bíróság a régi Pp. 206. § (1) bekezdésének megsértésével iratellenesen, okszerűtlenül, logikailag ellentmondóan mérlegelte felül az elsőfokú bíróság kapcsolattartási rendelkezését.
- [33] A szakvéleménnyel ellentétes megállapításokat tett és nem adta indokát annak, hogy a gyermek vizsgálata alapján differenciált második szakvéleménnyel szemben miért az első, csak az alperesre kiterjedő vizsgálat általánosságokban megfogalmazott állításait fogadta el. A jogerős ítélet konklúziója, hogy az elvitellel megvalósuló kapcsolattartás a gyermeket nem veszélyeztetné, ami ellentétes a második szakvéleménnyel. A másodfokú bíróság ítélete a szakkérdésben adott szakvélemény figyelmen kívül hagyása miatt iratellenes, ellentétes az ügy bizonyítékaival.
- [34] A gyermek legfőbb érdekére okszerűtlenül következtetett. A Gyer. 27. § (6) bekezdésére figyelemmel, a szakértő által is kimondottan a gyermek érdekét szolgáló, az elvitel jogával gyakorolható kapcsolattartás az akadálytalan verbális kommunikáció esetén valósul meg. Közös nyelvhasználat hiányában tehát a gyermek érdekét az elvitel jogával megvalósuló kapcsolattartás veszélyezteti. A másodfokú bíróság az alperes magyar nyelvű kommunikációjának állítását elfogadta, holott az nem felel meg a valóságnak. Az alperes kilenc év alatt sem tudta általános alapszinten a magyar nyelvet megtanulni. Az alperes önhibája is megkérdőjelezi az általa kért kapcsolattartási módot.
- [35] Mindezek következményeként a jogerős ítélet sérti az Egyezmény 9. cikk 3. pontjában kiemelten előírt gyermeki érdeket. A gyermek legfőbb érdeke ugyanis nem az, hogy az alperessel minden áron, az elvitel jogával tarthassa a kapcsolatot, hanem csak akkor, ha a közös nyelvhasználat kérdése megoldódott. A gyermek alapvető érdeke [Ptk. 4:184. §] helyett a különélő szülő önös célját és jogát helyezi előtérbe. Az alperes önös magatartását alátámasztja, hogy a

magyar nyelv alapvető elsajátítása helyett inkább a gyermeket akarja arab nyelvre taníttatni.

- [36] Végül rámutatott arra, hogy a felperes nem akadályozza a kapcsolattartást, hanem elsődlegesen a gyermek érdekét tartja szem előtt.
- [37] Az alperes felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályában való fenntartását indítványozta. A másodfokú bíróság a peradatokból okszerű következtetéseket vont le. Az irányadó anyagi jogi jogszabályokkal összhangban helyesen állapította meg, hogy a Gyer., és a Ptk. szabályai alapján a kapcsolattartás szabályozásánál a gyermek legfőbb érdekét kell figyelembe venni, ami a különélő szülőjével meghitt családi kapcsolata kialakulását, illetve fennmaradását jelenti.
- [38] A magyarországi életre tartósan berendezkedett, mérnökként dolgozik, érvényes tartózkodási engedélye 2028. december 18-ig szól. Bérlakásban él, állandó és jövedelmező munkahellyel rendelkezik. Több nyelven folyékonyan beszél, a magyar nyelvből alapfokú vizsgát tett, tehát alapszinten beszéli a gyermek anyanyelvét, így a felperes állítása a verbális kommunikáció teljes hiányára megalapozatlan. Állampolgársága és eltérő anyanyelve miatt nem érheti az elvitel jogára feljogosító kapcsolattartási mód megtagadásában megnyilvánuló hátrány.
- [39] Végül az alperes rámutatott: a gondozó szülőnek mindent meg kell tennie a kapcsolattartás konfliktusmentes lebonyolódásáért, tehát a felperes kötelessége, hogy elősegítse az alperes kapcsolattartási jogának érvényesülését.

A Kúria döntése és jogi indokai

- [40] A Kúria a régi Pp. 275. § (2) bekezdése alapján a jogerős ítéletet a felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem keretei között bírálta felül.
- [41] A felülvizsgálati eljárásban bizonyítás felvételének nincs helye, a jogerős ítélet meghozatala után történt események értékelése kizárt [rég Pp. 275. § (2) bekezdés].
- [42] A felülvizsgálati kérelem megalapozatlan.
- [43] A Ptk. a kapcsolattartási jog tartalmát, gyakorlásának módját illetően csak keretszabályokat rögzít [Ptk. 4:180. §], a kapcsolattartás konkrét időtartamának, módjának meghatározása a jogszabály rendelkezése hiányában a bíróság mérlegelési körébe tartozik (BH 2012.121-I.). Ebből következően a szabályozásról a bíróságnak minden esetben differenciáltan, az adott eset körülményeinek megfelelően, a jogosult szülő méltányos érdekére, körülményeire, a gyermek korára, egészségi állapotára és előmenetelére tekintettel, a gyermek érdekeinek szem előtt tartásával kell döntenie.
- [44] Az eljáró bíróságok helyesen fejtették ki: a kapcsolattartás a különélő szülőt és a gyermeket megillető, a törvény által biztosított alapjog [Ptk. 4:178. § (1) és (2) bekezdés], a különélő

szülő és a gyermek közötti vér szerinti kapcsolat fennmaradását, a szülőnek a gyermek életében való folyamatos jelenlétét, a szülő-gyermek érzelmi viszony változatlanóságát biztosító jogintézmény. Ez az elvi anyagi jogi szabályozás összhangban áll az Egyezmény hivatkozott 9. cikk 3. pontjával. A kapcsolattartás szabályozása és a szabályozás megváltoztatása körében tehát a családjog egyik alapelvének [Ptk. 4:2. § (1) bekezdés] és a kapcsolattartás alapjogi jellegének [Ptk. 4:178. § (1) bekezdés] megfelelően elsődlegesen a gyermek érdeke az irányadó.

- [45] A Kúria számos eseti döntésében rámutatott arra, hogy a gyermek alapvető érdeke a család szétesése után a különélő szülőjével való szeretetteljes, bensőséges érzelmi viszony fennmaradása. A kapcsolattartás célja ennek az érdeknek és a különélő szülő alapjogának az érvényesülése, amelyet fő szabályként elsődlegesen a kapcsolattartás személyessége, a gyermek elvitelének a joga biztosít [Ptk. 4:180. (1) bekezdés, Gyer. 27. § (3) bekezdés d) pontja és (4) bekezdés].
- [46] A fentiekből következően - a jogerős ítélet helytálló érvelése alapján - a kapcsolattartás szabályozásánál a gyermek érdekeként a személyes és az elvitel jogával gyakorolt kapcsolattartási szabályozás vélelmezendő. A kapcsolattartás alapjogi definíciója miatt pedig a gyermeket gondozó szülő szubjektív megítélése nem releváns, a kapcsolattartással ugyanis a gondozó szülő a törvényben előírt gyermeki és különélő szülői jog megvalósulásának kötelezettségét [Ptk. 4:178. § (1) bekezdés második mondat] teljesíti (Pfv.II.21.939/2015/8.).
- [47] Következetes az ítélkezési gyakorlat abban, hogy a gyermek alapjogát csak az érdekében, a különélő szülő bizonyított felróható magatartása esetén (többlettényállás) lehet szűkíteni. A különélő szülővel való közvetlen és személyes kapcsolattartás gyermeki jogként, egyben a gyermek érdekeként való törvényi meghatározásából következően a kapcsolattartásra kötelezett szülő jogát a gyermek érdekében a bíróság vagy a gyámhatóság akkor korlátozhatja, ha felróható magatartást tanúsít. A gyermek érdekét veszélyeztető magatartás hiányában a különélő szülőtől az elvitel jogát is magában foglaló kapcsolattartás nem tagadható meg, ilyen magatartás nélkül a különélő szülő kapcsolattartási joga nem korlátozható, mert a gondviselő szülőnek és a különélő szülőnek egyaránt kötelessége a harmonikus viszony kialakítása (BH 2001.125.).
- [48] Az alperes felróható magatartására a felperes sem hivatkozott. (A Kúria megjegyzi, hogy a magyar nyelvismeret hivatkozott hiánya nyilvánvalóan nem azonosítható a jogszabály szerinti felróható magatartással). A felülvizsgálati eljárásban tehát abból kell kiindulni, hogy az alperes a gyermekkel való kapcsolattartásra alkalmas, nem tanúsított a gyermek érdekét sértő, felróható magatartást.
- [49] Előfordulhat azonban olyan objektív helyzet, amikor felróható magatartás ugyan nem állapítható meg, a különélő szülő azonban a kapcsolattartás során mégsem képes közvetítő nélkül a gyermek

felmerülő igényeit kielégíteni (pl. súlyos fizikai korlátozottság). Ebben a tényhelyzetben az vizsgálándó, hogy a gyermeki érdek szempontjából biztosított-e az önálló ellátása, életkorára figyelemmel (pl. csecsemő) az igényei megfelelő kielégítése.

- [50] A jelen jogvitában az eljáró bíróságok ilyen objektív körülménynek minősítették az alperes és a gyermek közötti verbális kommunikáció aktuális hiányát, a szabályozásra való kihatását azonban eltérően értékelték.
- [51] Az elsőfokú bíróság álláspontja szerint a gyermek és az alperes közötti kommunikáció hiánya felülírja az alperes kapcsolattartási alkalmasságát. A szakvélemény alapján az alperes a gyermekkel verbálisan nem képes kommunikálni, ez a tény pedig különböző veszélyhelyzeteket generálhat. A gyermek érdekét abban fogalmazta meg, hogy a közös nyelv nélkül az esetleges veszélyszituációk elhárítása kétséges, tehát az alperes a gyermekkel csak közvetítő személy - az anya - jelenlétében, illetve elérhető közelségében találkozjon.
- [52] A másodfokú bíróság ezzel szemben a kapcsolattartás alapjogi jellegéből kiindulva, a nyelvismeret aktuális hiányát nem tekintette olyan körülménynek, amely kizárja a fő szabály alkalmazását, a szülő-gyermek közötti kapcsolat elvitel jogával való megvalósulását. A gyermek életkora előrehaladásával a nyelvi kommunikáció nyilvánvalóan javul, a gyermek érdeke az, hogy (összhangban a kapcsolattartás céljával) a másik szülőjével a bensőséges érzelmi kapcsolata kialakuljon/fennmaradjon, megismerje édesapja eltérő kultúráját, nyelvét.
- [53] A Kúria elfogadta a jogerős ítélet érvelését, azt nem ismétli meg. Az anyagi jog egyértelműen a gyermek érdekeként, egyben alapjogaként fogalmazza meg a különélő szülővel való zavartalan személyes együttlétet. A perben a felperest terhelte a régi Pp. 164. § (1) bekezdésének fő szabálya alapján annak bizonyítása, hogy az alperes és a gyermek közötti verbális kommunikáció hiánya a gyermek vélelmezett érdekét veszélyezteti.
- [54] A következetes ítélkezési gyakorlat szerint a szakvélemény nem perdöntő bizonyíték, azt a bíróság a többi bizonyítékkal együttesen értékeli. A perben a jogvita szempontjából a felek és a gyermek vizsgálatára is kiterjedő második szakvélemény értékelhető, amely a szülő-gyermek érzelmi kötődésben pozitívan foglalt állást. A nyelvismeret hiányát a kapcsolattartásokon esetlegesen felmerülhető veszélyhelyzetek kezelésének problematikussága miatt emelte ki és értékelte úgy, hogy közvetítő nélkül a kapcsolattartás (a véleményadáskori időpontban) nem felel meg a gyermek érdekének.
- [55] Kétségtelen, hogy a közös nyelv hiányában a szülő-gyermek kapcsolat az érzelmek kifejezésére redukálódhat és az egyes élethelyzeti konfliktusok hatékony és gyors megoldása problémás lehet. A gyermeket gondozó szülőtől eltérő anyanyelvű különélő szülő önmagában a nyelvismeret hiánya okán nem zárható el az elvitel jogától. A gyermek szempontjából a közös nyelvismeret hiánya csak átmeneti, a jogerős ítélet meghozatalakor öt éves gyermek életkora

előrehaladásával nyilvánvalóan gyorsan megtanul egy másik nyelvet. Az elsőfokú bíróság lényegében az alperes magyar, a gondozó szülő nyelvtudásától tette függővé az elvitel jogát, a nyelvismeret hiánya miatt az alapjog korlátozása az Egyezményrel és az anyagi joggal ellentétes.

- [56] A Kúria hangsúlyozottan rámutat a gondozó szülő felelősségére: a felperes az alperessel való kapcsolatot, a közös gyermeket annak tudatában vállalta, hogy kulturális gyökereik, nyelvük eltérő. Tisztában volt az alperes nyelvismeretével, hiszen maguk is közvetítő nyelven kommunikálnak, de nem tett semmit annak érdekében, hogy a kislányt a közvetítő (angol) nyelvre megtanítsa. A felülvizsgálati érveléssel szemben pedig nem minősíthető önző szülői magatartásnak a saját anyanyelvre való tanítás, a jogerős ítélet érvelésével egyezően a gyermek érdeke, hogy mindkét szülője kultúráját, nyelvét megismerje.
- [57] A felülvizsgálati eljárás nem ad alapot a bizonyítékok felülmérlegelésére, ha az egyes bizonyítékokból eltérő következtetés is levonható lett volna. Az minősíthető kirívóan okszerűtlen következtetésnek, amikor a bizonyítékokból csak egyfajta, a felülvizsgálattal támadott ítélettől eltérő következtetésre lehet jutni (BH 2013.119.).
- [58] A másodfokú bíróság a bizonyítékokat a régi Pp. 206. § (1) bekezdése szerint összességében mérlegelte és gyermek alapvető érdekét a nemzetközi és belföldi anyagi joggal összhangban, a kapcsolattartás alapjogi jellegének elsődlegességére tekintettel helyesen értékelte.
- [59] A fentiek alapján a jogerős ítélet a felülvizsgálattal támadott részében sem eljárásjogi, sem anyagi jogi jogszabályt nem sértett, ezért azt a Kúria a régi Pp. 275. § (3) bekezdése szerint hatályában fenntartotta.

Záró rész

- [60] A Kúria a jogerős ítéletet a régi Pp. 274. § (1) bekezdése alapján tárgyalás tartása nélkül bírálta el.
- [61] A felperes felülvizsgálati kérelme nem vezetett eredményre. A Kúria az arányos felülvizsgálati eljárási költség és a le nem rótt felülvizsgálati eljárási illeték viseléséről a régi Pp. 270. § (1) bekezdése alapján alkalmazandó 78. § (1) bekezdése, a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. § (2) bekezdés a) pontja és (5)-(6) bekezdése, az illethekekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (Itv.) 50. § (1) bekezdése, 74. § (3) bekezdése és a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdése alapján határozott.

, 2020. szeptember 8.

dr. Baloginé dr. Faiszt Judit s.k. a tanács elnöke, dr. Kövesné dr. Kósa Zsuzsanna s.k. előadó bíró, Nyíróné dr. Kiss Ildikó s.k. bíró

A kiadmány hitel  l: